

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 26. novembra 2013*

„Odvolanie — Hospodárska súťaž — Kartely — Trh s plastovými priemyselnými vrecami — Pripísateľnosť porušenia, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť, materskej spoločnosti — Solidárna zodpovednosť materskej spoločnosti za zaplatenie pokuty uloženej dcérskej spoločnosti — Neprimeraná dĺžka konania pred Všeobecným súdom — Zásada účinnej súdnej ochrany“

Vo veci C-50/12 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 26. januára 2012,

Kendrion NV, so sídlom v Zeiste (Holandsko), v zastúpení: P. Glazener a T. Ottervanger, advocaten,

odvolateľka,

ďalší účastník konania:

Európska komisia, v zastúpení: F. Castillo de la Torre a S. Noë, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, M. Safjan, sudcovia J. Malenovský, E. Levits, A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, D. Šváby a M. Berger (spravodajkyňa),

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. februára 2013,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 30. mája 2013,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: holandčina.

Rozsudok

- 1 Svojím odvolaním spoločnosť Kendrion NV (ďalej len „Kendrion“ alebo „odvolateľka“) navrhuje zrušenie rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie zo 16. novembra 2011, Kendrion/Komisia (T-54/06, ďalej len „napadnutý rozsudok“), ktorým tento súd zamietol jej žalobu smerujúcu k čiastočnému zrušeniu rozhodnutia Komisie K(2005) 4634 v konečnom znení z 30. novembra 2005 týkajúceho sa konania podľa článku [81 ES] (Vec COMP/F/38.354 – Priemyselné vrecia) (ďalej len „sporné rozhodnutie“), ako aj k zrušeniu alebo subsidiárne zníženiu výšky pokuty, ktorá jej bola uložená týmto rozhodnutím.

Právny rámec

- 2 Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205), ktoré nahradilo nariadenie Rady (EHS) č. 17 Prvé nariadenie implementujúce články [prvé vykonávacie nariadenie k článkom – *neoficiálny preklad*] [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES 13, 1962, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3), vo svojom článku 23 ods. 2 a 3, ktorý nahradil článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17, stanovuje:

„2. Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom alebo združeniam podnikov pokuty, keď úmyselne alebo z nebalosti:

- a) porušujú článok [81 ES] alebo článok [82 ES]...

...

Pokuta uložená každému podniku alebo združeniu podnikov nepresiahne 10 % jeho celkového obratu v predchádzajúcom obchodnom roku.

...

3. Pri stanovení pokuty sa bude posudzovať jednak závažnosť porušenia a tiež jeho trvanie.“

Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

- 3 Spoločnosť Kendrion je akciovou spoločnosťou založenou podľa holandského práva.
- 4 Dňa 8. júna 1995 spoločnosť Kredest Beheer BV, 100 % dcérska spoločnosť spoločnosti Combattant Holding BV, ktorá sama bola 100 % dcérskou spoločnosťou spoločnosti Kendrion, prebrala od DSM NV všetky aktíva a činnosti skupiny Fardem v Edame (Holandsko) a v Beerse (Belgicko).
- 5 V novembri 1995 odvolateľka predala činnosti skupiny Fardem v Belgicku. V decembri 1995 bola dcérska spoločnosť Kredest Beheer BV premenovaná na Fardem Holding BV. Táto spoločnosť sa zlúčila so spoločnosťami Fardem Packaging BV a CAT International BV v septembri 2001. Pri tejto príležitosti bolo meno Fardem Holding zmenené na Fardem Packaging BV (ďalej len „Fardem Packaging“).
- 6 V roku 2001 British Polythene Industries plc informovala Komisiu o existencii kartelu v odvetví priemyselných vriec.

- 7 Komisia vykonala v júni 2002 inšpekcie a po tom, čo v rokoch 2002 a 2003 adresovala spoločnosti Fardem Packaging žiadosti o informácie, Komisia začala 29. apríla 2004 správne konanie a prijala oznámenie o výhradách namierené proti viacerým spoločnostiam, medzi nimi najmä spoločnosti Fardem Packaging a spoločnosti Kendrion.
- 8 Medzi tým v septembri 2003 spoločnosť Kendrion previedla Fardem Packaging na riadiacich pracovníkov tejto spoločnosti.
- 9 Dňa 30. novembra 2005 Komisia prijala sporné rozhodnutie, ktorého článok 1 ods. 1 písm. d) stanovuje, že spoločnosti Fardem Packaging a Kendrion porušili článok 81 ES tým, že sa podieľali prvýkrát od 6. januára 1982 do 26. júna 2002 a druhýkrát od 8. júna 1995 do 26. júna 2002 na súbore dohôd a zosúladených postupov v odvetví plastových priemyselných vriec v Belgicku, Nemecku, Španielsku, Francúzsku, Luxembursku a Holandsku, ktoré spočívali v stanovovaní pevných cien a zavedení spoločných modelov na výpočet cien, rozdelení trhov a pridelovaní predajných kvót, pridelovaní zákazníkov, obchodov a objednávok, predkladaní ponúk zosúladených s určitými verejnými obstarávaniami a výmene špecifických informácií.
- 10 Z tohto dôvodu Komisia uložila spoločnosti Kendrion v článku 2 prvom odseku písm. d) sporného rozhodnutia pokutu vo výške 34 miliónov eur, pričom spresnila, že spoločnosť Fardem Packaging bola uznaná za spoločne a nerozdielne zodpovednú vo výške 2,2 milióna eur.

Napadnutý rozsudok

- 11 Návrhom doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 22. februára 2006 podala odvolateľka žalobu proti spornému rozhodnutiu. V podstate navrhovala, aby Súd prvého stupňa čiastočne alebo v plnom rozsahu zrušil toto rozhodnutie, alebo subsidiárne zrušil pokutu, ktorá jej bola uložená uvedeným rozhodnutím, alebo ju znížil.
- 12 Všeobecný súd v argumentácii uvedenej spoločnosťou Kendrion identifikoval osem žalobných dôvodov. Prvých sedem žalobných dôvodov bolo založených na porušení článku 81 ES, článku 253 ES a článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, ako aj viacerých všeobecných právnych zásad v rozsahu, v akom po prvý výrok sporného rozhodnutia nebol v súlade so svojím odôvodnením; po druhé Komisia nesprávne predpokladala, že spoločnosť Kendrion a spoločnosť Fardem Packaging tvoria jeden hospodársky subjekt; po tretie odvolateľka bola nesprávne považovaná za zodpovednú za porušenie, ktorého sa dopustila spoločnosť Fardem Packaging; po štvrté sporné rozhodnutie uložilo odvolateľke, ako materskej spoločnosti, pokutu, ktorá bola vyššia ako pokuta uložená dcérskej spoločnosti, ktorá bola považovaná za solidárne zodpovednú; po piate s odvolateľkou sa zaobchádzalo rozdielne ako s inými materskými spoločnosťami, ktoré boli považované za solidárne zodpovedné za porušenia spáchané dcérskymi spoločnosťami. Po šieste odvolateľka uviedla porušenie uvedených ustanovení v rozsahu, v akom bola základná suma pokuty určená na 60 miliónov eur a po siedme, že jej bola uložená pokuta vo výške 34 miliónov eur. Ôsmy žalobný dôvod bol založený na porušení usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku [65 ods. 5 Zmluvy o ESUO] (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171).
- 13 Listom z 12. januára 2011 odvolateľka odpovedala na otázku Všeobecného súdu, ktorú jej položil podľa článku 64 svojho rokovacieho poriadku a ktorou sa pýtal na jej vyjadrenie, pokiaľ ide o dopad rozsudku Súdneho dvora z 10. septembra 2009, Akzo Nobel a i./Komisia (C-97/08 P, Zb. s. I-8237) na jej druhý žalobný dôvod.
- 14 Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 9. marca 2011, spoločnosť Kendrion uplatnila, že dĺžka konania pred Všeobecným súdom bola neprimeraná. Toto tvrdenie Všeobecný súd v bode 18 napadnutého rozsudku zamietol ako neúčinné.

- 15 Po preskúmaní všetkých žalobných dôvodov uvedených spoločnosťou Kendrion na podporu jej žaloby Všeobecný súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

Návrhy účastníkov konania a konanie pred Súdny dvorom

- 16 Spoločnosť Kendrion navrhuje, aby Súdny dvor:
- zrušil v plnom rozsahu alebo čiastočne napadnutý rozsudok,
 - zrušil v plnom rozsahu alebo čiastočne sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa jej týka,
 - zrušil pokutu, ktorá jej bola uložená alebo znížil jej výšku,
 - subsidiárne vrátil vec Všeobecnému súdu a
 - zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.
- 17 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:
- zamietol odvolanie a
 - zaviazal spoločnosť Kendrion na náhradu trov konania.
- 18 Podľa článku 24 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 61 jeho rokovacieho poriadku, Súdny dvor vyzval účastníkov konania, Európsky parlament a Radu Európskej únie, ako aj členské štáty, aby odpovedali na otázky týkajúce sa kritérií, ktoré umožňujú vyhodnotiť primeranosť dĺžky konania pred Všeobecným súdom, ako aj opatrení, ktoré umožňujú napraviť dôsledky neprimeranej dĺžky tohto konania.

O odvolaní

O druhom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 19 Vo svojom druhom odvolacom dôvode, ktorý treba preskúmať najskôr, lebo sa týka otázky, či spoločnosť Kendrion a jej dcérska spoločnosť, teda spoločnosť Fardem Packaging, možno považovať za jeden hospodársky subjekt, odvolateľka vytýka Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, pokiaľ ide o rozdelenie dôkazného bremena týkajúceho sa vykonávania rozhodujúceho vplyvu spoločnosťou Kendrion na jej dcérsku spoločnosť, a že nesprávne vyhodnotil a nedostatočne odôvodnil dôkazy, ktoré v tejto súvislosti predložila Komisia a odvolateľka.
- 20 Spoločnosť Kendrion tvrdí, že v spornom rozhodnutí sa Komisia na účely preukázania existencie hospodárskej jednotky medzi ňou a jej dcérskou spoločnosťou opierala nielen o domnienku vykonávania rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou na dcérsku spoločnosť, ak vlastní celé jej základné imanie, ale tiež o doplňujúce skutočnosti. Avšak potom, ako prijal túto analýzu a v bode 33 napadnutého rozsudku uviedol, že „treba preskúmať, či sa Komisia dopustila nesprávneho právneho posúdenia tak pokiaľ ide o doplňujúce skutočnosti uvedené v [spornom] rozhodnutí, ako aj pokiaľ ide o dôkazy predložené odvolateľkou na účely vyvrátenia domnienky rozhodujúceho vplyvu“, sa

Všeobecný súd dopustil v bode 53 uvedeného rozsudku nesprávneho právneho posúdenia, keď uviedol, že sa obmedzí na „preskúmanie... či sa žalobkyni podarilo úspešne vyvrátiť tieto štyri doplňujúce skutočnosti“. Tým neuznal, že dôkazné bremeno prináleží Komisii.

- 21 Okrem toho Všeobecný súd z dôvodu nesprávneho posúdenia doplňujúcich skutočností dospel v bode 68 napadnutého rozsudku k záveru, že Komisia sa mohla správne domnievať, že odvolateľka a spoločnosť Fardem Packaging vytvárali jedinú hospodársku jednotku. V každom prípade Všeobecný súd odôvodnil svoje rozhodnutie v tejto súvislosti nedostatočne.
- 22 Aj za predpokladu, že by bolo posúdenie doplňujúcich skutočností Všeobecným súdom správne, platí, že Všeobecný súd neuznal alebo nedostatočne preskúmal tvrdenia uvedené spoločnosťou Kendrion na preukázanie obchodnej samostatnosti spoločnosti Fardem Packaging.
- 23 Komisia zastáva názor, že druhý odvolací dôvod uvádzaný odvolateľkou na podporu jej odvolania treba zamietnuť.
- 24 Komisia pri označení spoločnosti Kendrion za zodpovednú za porušenie, ktorého sa dopustila spoločnosť Fardem Packaging, vychádzala len zo skutočnosti, že spoločnosť Fardem Packaging bola v čase skutkových okolností 100 % dcérskou spoločnosťou odvolateľky a z domnienky, že v takejto situácii existuje rozhodujúci vplyv materskej spoločnosti na dcérsku spoločnosť. Ak sa v spornom rozhodnutí uvádzajú štyri ďalšie doplňujúce skutočnosti, ktoré sa snažia preukázať existenciu takéhoto vplyvu, tieto skutočnosti nemožno považovať za rozhodujúce.
- 25 Pokiaľ ide o posúdenie vykonané Všeobecným súdom, ktoré sa týka dôkaznej hodnoty doplňujúcich skutočností uvedených v spornom rozhodnutí ako dôkazov predložených spoločnosťou Kendrion na preukázanie neexistencie rozhodujúceho vplyvu tejto spoločnosti na jej dcérsku spoločnosť, Komisia sa domnieva, že argumentácia spoločnosti Kendrion je neprípustná.

Posúdenie Súdny dvorom

- 26 Na účely posúdenia tohto dôvodu je potrebné pripomenúť argumentáciu predloženú spoločnosťou Kendrion na prvom stupni.
- 27 Ako vyplýva z bodov 31 a 32 napadnutého rozsudku, odvolateľka po vyhlásení rozsudku Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaného, upustila od tvrdenia, že skutočnosť, že materská spoločnosť vlastní 100 % základného imania dcérskej spoločnosti nestačí na založenie vyvrátiiteľnej domnienky, že táto materská spoločnosť vykonáva rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti. S odkazom na bod 155 rozsudku Všeobecného súdu z 27. októbra 2010, Alliance One International a i./Komisia (T-24/05, Zb. s. II-5329) odvolateľka však tvrdí, že keď Komisia zakladá domnienku výkonu rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou na dcérsku spoločnosť nielen na vlastníctve celého základného imania tejto dcérskej spoločnosti, ale aj na doplňujúcich skutočnostiach, treba overiť, či tieto skutočnosti z právneho hľadiska dostatočne preukazujú, že materská spoločnosť skutočne vykonáva takýto vplyv na dcérsku spoločnosť.
- 28 V tejto súvislosti treba uviesť, že v prejednávanej veci Komisia výslovne odkázala v odôvodnení 580 sporného rozhodnutia na domnienku skutočného výkonu rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou na dcérsku spoločnosť, v ktorej má 100 % podiel na základnom imaní predtým, ako v odôvodnení 584 tohto rozhodnutia uviedla, že tento prístup bude podrobne rozobratý prípad od prípadu pre každý dotknutý podnik. V odôvodneniach venovaných spoločnosti Fardem Packaging Komisia v prvom rade v odôvodnení 590 rovnakého rozhodnutia pripomenula, že spoločnosť Kendrion vlastnila prostredníctvom vlozenej spoločnosti 100 % základného imania spoločnosti Fardem Packaging a že na základe tohto zistenia adresovala oznámenie o výhradách spoločnosti Kendrion. Po

druhé v odôvodneniach 594 až 597 uvedeného rozhodnutia uviedla doplňujúce skutočnosti, ktoré sa objavili v neskoršom štádiu správneho konania, ktoré podľa nej dokazovali existenciu vplyvu spoločnosti Kendrion na jej dcérsku spoločnosť.

- 29 Práve v tomto kontexte treba skúmať odôvodnenie sledované Všeobecným súdom v napadnutom rozsudku. Po tom, čo v bodoch 49 až 51 tohto rozsudku pripomenul judikatúru týkajúcu sa domnienky rozhodujúceho vplyvu vykonávaného na dcérsku spoločnosť, ktorá je v celom rozsahu vlastnená materskou spoločnosťou, Všeobecný súd v bode 52 toho istého rozsudku dodal, že na účely vyvrátenia tejto domnienky „jednak prináleží materskej spoločnosti predložiť Komisii na posúdenie všetky skutočnosti týkajúce sa organizačných, hospodárskych a právnych väzieb medzi jeho dcérskou spoločnosťou a ňou samou... a jednak Komisia má povinnosť posúdiť všetky skutočnosti týkajúce sa väzieb umožňujúcich preukázať, že dcérska spoločnosť konala vo vzťahu k materskej spoločnosti nezávisle a že tieto dve spoločnosti teda netvorili jeden hospodársky subjekt“.
- 30 V bode 53 napadnutého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že v prejednávanej veci sa Komisia neobmedzila len na uvedenie skutočnosti, že odvolateľka vlastní 100 % základného imania spoločnosti Fardem Packaging, ale odkázala tiež na štyri ďalšie doplňujúce skutočnosti. Z toho odvodil, že je potrebné preskúmať, či sa odvolateľka podarilo vyvrátiť tieto štyri doplňujúce skutočnosti. To urobil v bodoch 54 až 60 uvedeného rozsudku predtým ako preskúmal, v bodoch 63 až 67 tohto rozsudku, skutočnosti uvedené odvolateľkou na účely vyvrátenia domnienky existencie rozhodujúceho vplyvu tejto spoločnosti na správanie jej dcérskej spoločnosti.
- 31 V bode 68 napadnutého rozsudku Všeobecný súd rozhodol, že „žalobkyni sa nepodarilo vyvrátiť ani dôkaznú hodnotu väčšiny doplňujúcich dôkazov predložených Komisiou, ani domnienku uplatňovania skutočného rozhodujúceho vplyvu žalobkyne na správanie jej dcérskej spoločnosti“.
- 32 S ohľadom na odôvodnenie takto rozvinuté Všeobecným súdom nemožno súhlasiť s argumentáciou odvolateľky, podľa ktorej sa Všeobecný súd dopustil v bode 53 napadnutého rozsudku nesprávneho právneho posúdenia, keď odvolateľke uložil povinnosť „vyvrátiť“ štyri doplňujúce skutočnosti uvedené Komisiou v spornom rozhodnutí, hoci tejto inštitúcii prináležalo preukázať dôkaznú silu týchto dôkazov. Jednak z bodov 54 až 60 uvedeného rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd preskúmal dôkaznú silu týchto dodatočných dôkazov a rozhodol, že odvolateľke sa nepodarilo vyvrátiť dôkaznú silu ani jedného z doplňujúcich dôkazov. A ďalej z bodov 63 až 67 rovnakého rozsudku vyplýva, že spoločnosti Kendrion sa nepodarilo vyvrátiť domnienku skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu na svoju dcérsku spoločnosť.
- 33 Prejednávaná vec sa líši od veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 19. júla 2012, Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia a Komisia/Alliance One International a i. (C-628/10 P a C-14/11 P). V tejto súvislosti stačí len uviesť, že v rozsudku vydanom na prvom stupni Všeobecný súd konštatoval, že nijaký z doplňujúcich dôkazov uvedených v spornom rozhodnutí nemohol potvrdiť domnienku skutočného výkonu rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti na jej dcérsku spoločnosť (rozsudok Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia a Komisia/Alliance One International a i., už citovaný, bod 54).
- 34 Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 68 napadnutého rozsudku konštatoval, že jednak s ohľadom na domnienku výkonu rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti na jej dcérsku spoločnosť, v ktorej má podiel na základom imaní vo výške 100 %, a ďalej s ohľadom na tri doplňujúce dôkazy, ktoré potvrdzovali takýto rozhodujúci vplyv, „sa Komisia mohla... správne domnievať, že žalobkyňa a spoločnosť Fardem Packaging vytvárali jediný hospodársky subjekt a zodpovednosť za protisúťažné správanie spoločnosti Fardem Packaging bolo možné pripísať žalobkyni“.

- 35 V rozsahu, v akom spoločnosť Kendrion tvrdí, že odôvodnenie napadnutého rozsudku týkajúce sa posúdenia dôkazov Všeobecným súdom je nedostatočné, treba uviesť, že toto tvrdenie sa v skutočnosti snaží spochybniť toto posúdenie. V tomto rozsahu a vzhľadom na to, že spoločnosť Kendrion tiež uplatňuje, že Všeobecný súd nesprávne posúdil tieto skutočnosti, stačí pripomenúť, že posúdenie dôkazov patrí do právomoci Všeobecného súdu a Súdny dvor ho nemôže v rámci odvolania preskúmať.
- 36 Z uvedených úvah vyplýva, že druhý odvolací dôvod uvedený spoločnosťou Kendrion na podporu jej odvolania treba zamietnuť.

O prvom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 37 Vo svojom prvom odvolacom dôvode spoločnosť Kendrion vytyka Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a napadnutý rozsudok odôvodnil rozporným a nedostatočným spôsobom, lebo v bodoch 22 až 30 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala dôvody, ktoré ju viedli k tomu, že odvolateľke uložila vyššiu pokutu, než uložila jej dcérskej spoločnosti, a síce spoločnosti Fardem Packaging.
- 38 Všeobecný súd v napadnutom rozsudku po tom, čo v bode 22 tohto rozsudku pripomenul, že „výrok aktu je neoddeliteľný od jeho odôvodnenia, takže ak je to potrebné, treba ho vykladať s ohľadom na dôvody, ktoré viedli k jeho prijatiu“, dospel v bode 29 uvedeného rozsudku k záveru, že „napriek svojmu nejednoznačnému zneniu sú dosah a obsah článku 2 [prvého odseku] písm. d) sporného rozhodnutia úplne zrozumiteľné s ohľadom na odôvodnenia“ tohto rozhodnutia.
- 39 Spoločnosť Kendrion, ktorá sa domnieva, že výrok sporného rozhodnutia je v rozpore s jeho odôvodnením, vytyka Všeobecnému súdu, že nesprávne uplatnil zásadu pripomenutú v bode 22 napadnutého rozsudku. V bodoch 24 a 25 tohto rozsudku Všeobecný súd neuznal, že podľa odôvodnení tohto rozhodnutia Komisia zaradila spoločnosť Kendrion medzi materské spoločnosti solidárne zodpovedné za porušenia, ktorých sa dopustili ich dcérske spoločnosti, a mohla byť teda uznaná solidárne zodpovednou za zaplatenie pokuty uloženej spoločnosti Fardem Packaging. Vo výroku uvedeného rozhodnutia však prevrátila role, keďže spoločnosti Kendrion uložila pokutu a spoločnosť Fardem Packaging považovala čiastočne za solidárne zodpovednú za jej zaplatenie. Nielenže bol výrok tohto rozhodnutia napísaný „nejednoznačným spôsobom“, ako konštatoval Všeobecný súd, ale bol v rozpore s odôvodnením tohto rozhodnutia.
- 40 Komisia tvrdí, že materská a dcérska spoločnosť sú zodpovedné rovnakým spôsobom za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže. Neexistuje žiaden rozdiel medzi solidárnou zodpovednosťou materských spoločností a vlastnou zodpovednosťou dcérskych spoločností, pričom všetky sú považované za solidárne zodpovedné, lebo tvoria hospodársky subjekt, ktorý porušil pravidlá hospodárskej súťaže.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 41 Treba pripomenúť, že odôvodnenie vyžadované článkom 296 ZFEÚ musí byť prispôbené povahe dotknutého aktu a musia z neho jasne a jednoznačne vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt prijala, aby sa dotknutým osobám umožnilo pochopiť dôvody prijatia opatrenia a príslušnému súdu vykonať svoje preskúmanie (pozri najmä rozsudok Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia a Komisia/Alliance One International a i., už citovaný, bod 72).

- 42 V rámci individuálnych rozhodnutí z ustálenej judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že povinnosť odôvodniť individuálne rozhodnutie má za cieľ, okrem snahy umožniť preskúmanie súdom, poskytnúť dotknutej osobe dostatok údajov, aby prípadne zistila, či rozhodnutie obsahuje vadu, na základe ktorej možno spochybniť jeho platnosť (pozri najmä rozsudok Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia a Komisia/Alliance One International a i., už citovaný, bod 73).
- 43 Pokiaľ ide o posúdenie primeranosti odôvodnenia sporného rozhodnutia vzhľadom na dôvody, pre ktoré uložila v článku 2 prvom odseku písm. d) tohto rozhodnutia spoločnosti Kendrion ako materskej spoločnosti pokutu, za zaplatenie ktorej je spoločnosť Fardem Packaging, ako jej dcérska spoločnosť, čiastočne uznaná za spoločne a nerozdielne zodpovednú, treba vychádzať z predpokladu, ako vyplýva z posúdenia týkajúceho sa druhého odvolacieho dôvodu, že Komisia sa správne domnievala, že spoločnosť Kendrion a spoločnosť Fardem Packaging vytvárajú jeden hospodársky subjekt a že z tohto dôvodu možno zodpovednosť za protisúťažné správanie spoločnosti Fardem Packaging pripísať odvolateľke (pozri bod 34 tohto rozsudku).
- 44 V bode 25 napadnutého rozsudku Všeobecný súd uviedol, že „[sporné] rozhodnutie obsahuje množstvo vysvetlení, pokiaľ ide o dôvody, ktoré viedli Komisiu k záveru, že materské spoločnosti a ich dcérske spoločnosti treba považovať za solidárne zodpovedné za porušenie“, pričom uviedla, že tieto dôvody sú vo všeobecnosti uvedené v odôvodneniach 577 až 583 tohto rozhodnutia a konkretizované v odôvodneniach 587 až 599 tohto rozhodnutia. V bode 26 rovnakého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že „[z] týchto vysvetlení vyplýva, že Komisia uložila žalobkyni pokutu z dôvodu, že žalobkyňa tvorila od roku 1995 do roku 2003 so spoločnosťou Fardem Packaging jeden hospodársky subjekt“ a že z toho vyplývalo, že keďže protisúťažné správanie spoločnosti Fardem Packaging bolo možné pripísať žalobkyni, lebo žalobkyňa patrila do toho istého hospodárskeho subjektu „sa predpokladalo, že žalobkyňa sa sama dopustila porušenia v dôsledku tohto pripísania“.
- 45 Treba dodať, že odôvodnenie Komisie bolo v tejto súvislosti v odôvodneniach 578 až 580 sporného rozhodnutia doplnené o množstvo odkazov na judikatúru Všeobecného súdu a Súdneho dvora v tejto oblasti.
- 46 Za týchto okolností sa Všeobecný súd správne domnieval, že odôvodnenie sporného rozhodnutia stačilo na to, aby odvolateľka pochopila, na akom základe bola uznaná za zodpovednú.
- 47 Keďže zodpovednosť spoločnosti Kendrion bola, ako vyplýva zo záverov Všeobecného súdu, založená na zásade osobnej zodpovednosti hospodárskeho subjektu, ktorý tvorila so svojou dcérskou spoločnosťou (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 11. júla 2013, Komisia/Stichting Administratiekantoor Portielje, C-440/11 P, body 37 až 39 a tam citovanú judikatúru), odvolateľka nemohla tvrdiť, že článok 2 prvý odsek písm. d) sporného rozhodnutia je v rozsahu, v akom jej osobne ukladá pokutu, v rozpore s odôvodnením tohto rozhodnutia.
- 48 V rozsahu, v akom uvedené ustanovenie sporného rozhodnutia uznáva za spoločne a solidárne zodpovednú za časť pokuty uloženej spoločnosti Kendrion ako materskej spoločnosti jej dcérsku spoločnosť Fardem Packaging, treba konštatovať, podobne ako Všeobecný súd v bode 29 napadnutého rozsudku, že hoci je znenie tohto ustanovenia nejednoznačné, jeho dosah a obsah sú úplne zrozumiteľné s ohľadom na odôvodnenia tohto rozhodnutia, a to najmä, ako uviedol Všeobecný súd v bode 28 napadnutého rozsudku, s ohľadom na odôvodnenia 814 a 815 tohto rozhodnutia. Z týchto odôvodnení vyplýva, že skutočnosť, že spoločnosti Fardem Packaging bola uložená podstatne nižšia pokuta než jej materskej spoločnosti vyplýva z uplatnenia 10 % limitu stanoveného v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.
- 49 Spoločnosť Kendrion tvrdí, že jej nemožno uložiť vyššiu pokutu, než aká bola uložená spoločnosti Fardem Packaging, avšak toto tvrdenie sa prelína s tvrdením, ktoré tvorí prvú časť tretieho odvolacieho dôvodu, a spoločne s ním bude preskúmané.

50 Z uvedených úvah vyplýva, že prvý odvolací dôvod uvedený na podporu odvolania treba zamietnuť.

O treťom odvolacom dôvode

51 Tretí odvolací dôvod uvedený spoločnosťou Kendrion na podporu jej odvolania obsahuje tri samostatné časti, ktoré treba preskúmať postupne.

O prvej časti tretieho odvolacieho dôvodu

– Argumentácia účastníkov konania

52 Spoločnosť Kendrion vytká Všeobecnému súdu, že nesprávne uplatnil pojem solidárnej zodpovednosti.

53 S odkazom na body 40 a 89 rozsudku z 20. januára 2011, General Química a i./Komisia (C-90/09 P, Zb. s. I-1), spoločnosť Kendrion tvrdí, že tento rozsudok stanovuje právne pravidlo, podľa ktorého Komisia, na základe domnienky skutočného výkonu rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou na dcérsku spoločnosť, v ktorej vlastní 100 % podiel, môže považovať materskú spoločnosť za solidárne zodpovednú za zaplatenie pokuty uloženej dcérskej spoločnosti. Pojem solidárna zodpovednosť, ktorý vychádza z potreby zabezpečiť skutočné zaplatenie pokuty, by mal znamenať, že materská spoločnosť môže byť zviazaná len na zaplatenie pokuty uloženej dcérskej spoločnosti.

54 Komisia nesúhlasí s touto argumentáciou z rovnakých dôvodov, ako uviedla v prvom odvolacom dôvode.

– Posúdenie Súdnym dvorom

55 Na úvod treba pripomenúť, že tak zodpovednosť spoločnosti Kendrion, ako materskej spoločnosti, ako aj spoločnosti Fardem Packaging, ako bývalej dcérskej spoločnosti, je založená na skutočnosti, že tieto spoločnosti boli obe súčasťou hospodárskeho subjektu, ktorý porušil článok 81 ES. Ako uviedol Všeobecný súd v bode 26 napadnutého rozsudku, posudzuje sa to, že odvolateľka sa sama dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže práva Únie.

56 Z toho vyplýva, že pokiaľ ide o zaplatenie pokuty, nemožno vzťah solidarity, ktorý existuje medzi dvoma spoločnosťami vytvárajúcimi takýto hospodársky subjekt redukovať na určitú záruku poskytnutú materskou spoločnosťou za zaplatenie pokuty uloženej dcérskej spoločnosti.

57 V prejednávanej veci, ako Všeobecný súd konštatoval v bode 87 napadnutého rozsudku, výška, ktorú Komisia považovala za primeranú sankciu za účasť spoločnosti Fardem Packaging, ktorá trvala viac než 20 rokov, na karteli, sa nerovná sume 2,2 milióna eur uvedenej vo výroku sporného rozhodnutia, ale sume 60 miliónov eur, ktorá je vyššia než suma 34 miliónov eur uložená spoločnosti Kendrion za obdobie, počas ktorého táto spoločnosť a spoločnosť Fardem Packaging vytvárali jediný podnik v zmysle článku 81 ES. Ako uviedol Všeobecný súd v bode 89 rovnakého rozsudku, skutočnosť, že Komisia uložila v spornom rozhodnutí odvolateľke pokutu vo výške 34 miliónov eur a pokutu vo výške 2,2 milióna eur spoločnosti Fardem Packaging sa vysvetľuje uplatnením 10 % limitu stanoveného v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 na spoločnosť Fardem Packaging. V tejto súvislosti Všeobecný súd správne v bodoch 92 a 93 napadnutého rozsudku rozhodol, že za predpokladu, že dve rozdielne právnické osoby, ako materská spoločnosť a jej dcérska spoločnosť, ku dňu prijatia rozhodnutia, ktorým im je uložená pokuta za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, už netvorí jeden podnik v zmysle článku 81 ES, každá z nich má právo, aby bola voči nej uplatnená horná hranica 10 % z obratu, a za týchto podmienok sa spoločnosť Kendrion nemohla dovoliť uplatnenia maximálnej hranice uplatniteľnej na jej bývalú dcérsku spoločnosť.

58 Argumentácia spoločnosti Kendrion, podľa ktorej jej nemohla byť uložená pokuta vo vyššej výške než bola uložená jej dcérskej spoločnosti, je teda nedôvodná a preto ju treba zamietnuť.

O druhej časti tretieho odvolacieho dôvodu

– Argumentácia účastníkov konania

59 Spoločnosť Kendrion vytýka Všeobecnému súdu, že neuznal skutočnosť, že Komisia v spornom rozhodnutí porušila zásadu rovnosti zaobchádzania.

60 Spoločnosť Kendrion tvrdí, že je jedinou materskou spoločnosťou, ktorej bola uložená pokuta vo vyššej výške, než bola uložená jej dcérskej spoločnosti, za porušenie spáchané jej dcérskou spoločnosťou, na ktorom sa ona, ako materská spoločnosť, nezúčastnila. Všeobecný súd nesprávne v bode 109 napadnutého rozsudku odôvodnil toto rozdielne zaobchádzanie 10 % limitom z obratu uvedeným v článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003. Uplatnenie tohto limitu je vysvetlením rozdielnej výšky pokuty, ale nie zásadného rozdielu, ktorý Komisia zaviedla medzi spoločnosťou Kendrion a ostatnými materskými spoločnosťami.

61 Podľa Komisie Všeobecný súd dospel správne v bode 109 napadnutého rozsudku k záveru, že zo sporného rozhodnutia vyplýva, že Komisia uplatnila jedinú a rovnakú metódu na určenie sumy pokút uplatniteľných na všetky subjekty, ktorým bolo rozhodnutie určené. Skutočnosť, že v oboch prípadoch táto metóda viedla k tomu, že materskej spoločnosti bola uložená vyššia pokuta než dcérskej spoločnosti je len dôsledkom koherentného uplatnenia zvolenej metódy výpočtu.

– Posúdenie Súdnym dvorom

62 Všeobecná zásada rovnosti zaobchádzania, ako všeobecná zásada práva Únie vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych situáciách rovnako, ak takýto postup nie je objektívne odôvodnený (pozri najmä rozsudok zo 16. decembra 2008, Arcelor Atlantic a Lorraine a i., C-127/07, Zb. s. I-9895, bod 23 a tam citovanú judikatúru).

63 Konkrétne, pokiaľ ide o určenie výšky pokuty, uplatnenie rôznych metód výpočtu nemôže viesť k diskriminácii medzi podnikmi, ktoré sa zúčastnili kartelu alebo zosúladeného postupu v rozpore s článkom 81 ods. 1 ES (pozri najmä rozsudok Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia a Komisia/Alliance One International a i., už citovaný, bod 58 a tam citovanú judikatúru).

64 V prejednávanej veci odvolateľka nespochybňuje konštatovanie, ktoré Všeobecný súd uviedol v bode 109 rozsudku, podľa ktorého „zo [sporného] rozhodnutia vyplýva, že Komisia pri určovaní pokuty uplatnila rovnakú metódu pre všetky subjekty, ktorým bolo určené [sporné] rozhodnutie, vrátane žalobkyne, ktoré boli ako materské spoločnosti dcérskej spoločnosti zapojenej do kartelu považované za zodpovedné“. Naopak sa domnieva, že je obeťou diskriminácie, lebo medzi všetkými týmito materskými spoločnosťami, ktorým bolo určené uvedené rozhodnutie, jej ako jedinej bola uložená vyššia pokuta, než bola uložená jej dcérskej spoločnosti, hoci sa nezúčastnila porušenia spáchaného tuto dcérskou spoločnosťou.

65 Predpokladom porušenia zásady rovnosti zaobchádzania z dôvodu rozdielneho zaobchádzania je, že uvedené situácie sú porovnateľné vzhľadom na všetky okolnosti, ktoré ich charakterizujú (pozri najmä rozsudok Arcelor Atlantic a Lorraine a i., už citovaný, bod 25).

- 66 Tak ako uviedla generálna advokátka v bode 104 svojich návrhov, spoločnosť Kendrion sa nachádzala v porovnaní s inými materskými spoločnosťami v špecifickej situácii, lebo v septembri 2003 predala svoju dcérsku spoločnosť a počas obchodného roku, ktorý mal byť podľa článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 použitý na účely výpočtu 10 % limitu, už nevytvárala so svojou dcérskou spoločnosťou jeden hospodársky subjekt.
- 67 Práve táto zvláštnosť viedla Komisiu k tomu, že vypočítala samostatne, pre každú z dvoch dotknutých spoločností, uvedený limit z obratu, ako bol dosiahnutý počas obchodného roku predchádzajúceho prijatiu sporného rozhodnutia.
- 68 V rozsahu, v akom je možné rozdielne zaobchádzanie uvádzané odvolateľkou vysvetliť okolnosťami, ktoré ju charakterizujú, odvolateľka nemôže účinne tvrdiť, že bola poškodená porušením zásady rovnosti zaobchádzania.

O tretej časti tretieho odvolacieho dôvodu

- 69 Spoločnosť Kendrion tvrdí, že odôvodnenie Všeobecného súdu je rozporné a nedostatočné. Po tom, ako Všeobecný súd v bode 51 napadnutého rozsudku rozhodol, že ak bolo preukázané, že materská spoločnosť a dcérska spoločnosť vytvárajú hospodársku jednotku, Komisia môže pripísať zodpovednosť za protiprávne správanie materskej spoločnosti, dcérskej spoločnosti alebo solidárne materskej a dcérskej spoločnosti, následne nesprávne pripustil, že v prejednávanej veci bola Komisia oprávnená použiť štvrtú možnosť a považovať dcérsku spoločnosť za solidárne zodpovednú za zaplatenie časti pokuty uloženej materskej spoločnosti.
- 70 V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že argumentácia spoločnosti Kendrion nezohľadňuje skutočnosť, že ona sama a jej dcérska spoločnosť boli súčasťou podniku, ktorý porušil článok 81 ES. Ako vyplýva z bodu 55 tohto rozsudku, body 87 až 89 napadnutého rozsudku jasne vysvetľujú, že pokuta uložená v článku 2 prvom odseku písm. d) sporného rozhodnutia spoločnosti Fardem Packaging vyplýva z jej vlastnej zodpovednosti za porušenie.
- 71 Keďže žiadnu z troch častí tretieho odvolacieho dôvodu nemožno prijať, tento odvolací dôvod treba v celom rozsahu zamietnuť.

O štvrtom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

- 72 Štvrtý odvolací dôvod uvedený spoločnosťou Kendrion na podporu jej odvolania sa týka bodu 18 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd zamietol ako neúčinné tvrdenie založené na podľa jej názoru neprimeranej dĺžke konania pred Všeobecným súdom. Všeobecný súd v tejto súvislosti rozhodol, že súdne preskúmanie, ktoré vykonáva, sa netýka sporného rozhodnutia a že „[z]ákonnosť tohto rozhodnutia je možné posúdiť len s ohľadom na skutkový stav a okolnosti, ktoré mala Komisia k dispozícii ku dňu jeho prijatia“.
- 73 Odvolateľka z toho odvodila, že Všeobecný súd sa domnieva, že nemá právomoc rozhodovať o nezrovnalostiach, ku ktorým dochádza počas konania, ktoré je pred ním vedené, ani ich napraviť. Nesúhlasí s touto analýzou a tvrdí, že v prípade porušenia všeobecných právnych zásad, ktoré sú zaručené v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísanom v Ríme 4. novembra 1950, medzi ktoré patrí zásada primeranej lehoty, Všeobecný súd by mal byť povinný zasiahnuť. Tým, že Všeobecný súd vopred odmietol preskúmanie svojho vlastného fungovania v konkrétnom prípade, ktorý mu bol predložený, porušil právo Únie a toto porušenie odôvodňuje zrušenie napadnutého rozsudku.

- 74 Subsidiárne spoločnosť Kendrion navrhuje zrušenie pokuty, ktorá jej bola uložená, alebo zníženie jej výšky. V tejto súvislosti tvrdí, že aj keby samotný Všeobecný súd nemohol znížiť výšku pokuty uloženej rozhodnutím Komisie z dôvodu neprimeranej dĺžky konania, ktoré bolo pred ním vedené, Súdny dvor nič nebráni v tom, aby sa vyjadril k tejto základnej otázke týkajúcej sa právnej istoty osôb podliehajúcich súdnej právomoci a vyvodil z toho dôsledky.
- 75 S odkazom na kritériá posúdenia odvodené v judikatúre Súdneho dvora spoločnosť Kendrion upozorňuje na dĺžku trvania konania na prvom stupni, ktorú odhaduje na 6 rokov a 9 mesiacov. Uvádza, že vec mala pre ňu veľký význam, lebo výška pokuty bola násobkom jej čistého zisku a rovnala sa polovici jej kapitálu. Okrem toho táto pokuta poškodzovala jej reputáciu a veľmi sťažovala jej investičné možnosti a možnosti expanzie. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa odvolateľka domnieva, že by bolo opodstatnené znížiť pokutu, ktorá jej bola uložená, o 5 %.
- 76 Komisia v prvom rade nesúhlasí s tvrdením, podľa ktorého sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď odmietol preskúmať svoje vlastné fungovanie, lebo podľa judikatúry Súdneho dvora jednak dĺžka konania pred Všeobecným súdom nemôže viesť k zrušeniu sporného rozhodnutia a ani by nebolo vhodné uložiť Všeobecnému súdu, aby overil v rámci žaloby o neplatnosť, či účastníkom sporu poskytol účinnú súdnu ochranu, lebo v tomto prípade by Všeobecný súd bol sám sebe sudcom. Subsidiárne Komisia vyjadruje pochybnosti, pokiaľ ide o porušenie zásady rozhodnutia veci v primeranej lehote Všeobecným súdom v prejednávanej veci.

Posúdenie Súdny dvorom

- 77 Na úvod treba pripomenúť, že článok 47 druhý odsek Charty stanovuje, že „[k]aždý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom“. Ako už Súdny dvor viackrát rozhodol, tento článok sa týka zásady účinnej súdnej ochrany (pozri najmä rozsudok *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisia*, už citovaný, bod 179 a tam citovanú judikatúru).
- 78 Preto je toto právo, ktorého existencia ako všeobecnej zásady práva Únie bola potvrdená pred nadobudnutím platnosti Charty, uplatniteľné v rámci súdnej žaloby proti rozhodnutiu Komisie (pozri najmä rozsudok *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisia*, už citovaný, bod 178 a tam citovanú judikatúru).
- 79 V prejednávanej veci Všeobecný súd bez preskúmania zamietol ako neúčinný žalobný dôvod založený na porušení zásady rozhodnutia veci v primeranej lehote, ktorý spoločnosť Kendrion uplatnila na pojednávaní, lebo súdne preskúmanie, ktoré mu prináležalo vykonať, sa týkalo len zákonnosti sporného rozhodnutia.
- 80 Na účely posúdenia dôvodnosti tohto zamietnutia treba spresniť prostriedky nápravy a opravné prostriedky, ktoré má dotknutý účastník konania k dispozícii v prípade porušenia uvedenej zásady.
- 81 Na úvod treba pripomenúť, že podľa Európskeho súdu pre ľudské práva je prekročenie primeranej lehoty na rozhodnutie procesnou vadou, ktorá predstavuje porušenie základného práva, a dotknutý účastník konania musí mať teda právo na účinný opravný prostriedok, ktorý mu umožní primeranú nápravu (pozri rozsudok *ESLP* z 26. októbra 2000, *Kudla v. Poľsko*, *Zbierka rozsudkov a rozhodnutí* 2000 XI, § 156 a 157).
- 82 Ak odvolateľka navrhuje zrušenie napadnutého rozsudku a subsidiárne zníženie pokuty, ktorá jej bola uložená, treba uviesť, že Súdny dvor už rozhodol, že keď neexistujú indície, podľa ktorých nadmerná dĺžka trvania konania pred Všeobecným súdom mala dopad na riešenie sporu, nedodržanie požiadavky

rozhodnutia veci v primeranej lehote nemôže viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku (pozri v tomto zmysle rozsudok *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisia*, už citovaný, body 190 a 196, ako aj tam citovanú judikatúru).

- 83 Táto judikatúra je založená najmä na úvahe, z ktorej vyplýva, že ak nedodržanie požiadavky na rozhodnutie v primeranej lehote nemá vplyv na riešenie sporu, zrušenie napadnutého rozsudku nenapraví porušenie zásady účinnej súdnej ochrany (rozsudok *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisia*, už citovaný, bod 193).
- 84 V prejednávanej veci odvolateľka nepredložila Súdnemu dvoru žiadnu indíciu, z ktorej by vyplývalo, že nedodržanie primeranej lehoty na rozhodnutie Všeobecným súdom mohlo mať nejaký vplyv na riešenie sporu, ktorý mu bol predložený.
- 85 Z toho vyplýva, že štvrtý odvolací dôvod uvedený na podporu odvolania nemôže viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku ako celku.
- 86 V rozsahu, v akom odvolateľka vytýka Všeobecnému súdu, že nevyvodil potrebné dôsledky vyplývajúce z nedodržania primeranej lehoty na rozhodnutie týmto súdom, treba uviesť, že odvolateľka netvrdí, že predložila Všeobecnému súdu nejakú indíciu, z ktorej by vyplývalo, že táto procesná vada by mohla mať nejaký vplyv na riešenie sporu, ktorý mu bol predložený a z tohto dôvodu odôvodniť zrušenie sporného rozhodnutia.
- 87 Okrem toho treba pripomenúť, že vzhľadom na potrebu zabezpečenia dodržiavania práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže súd Únie nemôže umožniť žalobcovi iba preto, že nebola dodržaná požiadavka rozhodnutia veci v primeranej lehote, spochybníť opodstatnenosť alebo výšku pokuty v prípade, keď všetky dôvody smerujúce proti konštatovaniu súdu, pokiaľ ide o výšku tejto pokuty a správanie, ktoré trestá, boli zamietnuté (pozri v tomto zmysle rozsudok *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisia*, už citovaný, bod 194).
- 88 Z toho vyplýva, že nedodržanie lehoty na rozhodnutie veci v primeranej lehote v rámci preskúmania žaloby podanej na súd proti rozhodnutiu Komisie, ktorým sa podniku ukladá pokuta za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže práva Únie, nemôže viesť k úplnému alebo čiastočnému zrušeniu pokuty uloženej týmto rozhodnutím.
- 89 Keďže odvolateľka subsidiárne žiadala Všeobecný súd o zníženie výšky pokuty, ktorá jej bola uložená, aby sa zohľadnili finančné dôsledky, ktoré pre ňu vyplývali z neprimeranej dĺžky konania pred týmto súdom, treba konštatovať, že takýto návrh sleduje iný cieľ, než konanie o neplatnosť, ktoré je obmedzené na kontrolu zákonnosti napadnutého aktu a znamená preskúmanie iných skutočností, než skutočností zohľadnených v rámci konania o neplatnosť. Z uvedeného vyplýva, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že v bode 18 napadnutého rozsudku rozhodol, že v rámci žaloby o neplatnosť, ktorá bola naň podaná, sa zákonnosť sporného rozhodnutia mohla posúdiť len s ohľadom na skutkový stav a okolnosti, ktoré mala Komisia k dispozícii ku dňu jeho prijatia.
- 90 Za týchto podmienok Všeobecný súd správne zamietol ako neúčinnú výhradu spoločnosti Kendrion založenú na porušení zásady rozhodnutia veci v primeranej lehote.
- 91 Keďže odvolateľka subsidiárne žiada Súdny dvor na základe rovnakých dôvodov, ako uviedla pred Všeobecným súdom, o zníženie výšky pokuty, ktorá jej bola uložená, treba v prvom rade pripomenúť, že Súdny dvor, keď bol po prvýkrát konfrontovaný s podobnou situáciou, vyhovel takémuto návrhu z dôvodu hospodárnosti konania s cieľom zabezpečiť okamžitú a účinnú nápravu tejto procesnej vady, a znížil výšku pokuty (rozsudok zo 17. decembra 1998, *Baustahlgewebe/Komisia*, C-185/95 P, Zb. s. I-8417, bod 48).

- 92 Potom Súdny dvor v rámci veci týkajúcej sa rozhodnutia Komisie, ktorým sa síce konštatovalo zneužitie dominantného postavenia, ale nebola uložená pokuta, rozhodol, že nedodržanie požiadavky rozhodnutia veci v primeranej lehote zo strany Všeobecného súdu môže smerovať k návrhu na náhradu škody (rozsudok *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisija*, už citovaný, bod 195).
- 93 Je pravda, že prejednávacia vec sa týka situácie, ktorá je analogická so situáciou, v ktorej bol vydaný už citovaný rozsudok *Baustahlgewebe/Komisija*. Avšak žaloba o náhradu škody podaná proti Únii na základe článku 268 ZFEÚ a článku 340 druhého odseku ZFEÚ predstavuje, v rozsahu, v akom sa môže vzťahovať na všetky prípady prekročenia primeranej lehoty na prejednanie veci, účinný a všeobecný prostriedok nápravy na uplatnenie a sankcionovanie takéhoto porušenia.
- 94 Súdny dvor môže preto rozhodnúť, že sankciou pre súd Únie za porušenie jeho povinnosti rozhodnúť o veciach, ktoré sú mu predložené, v primeranej lehote, vyplývajúcej z článku 47 druhého odseku Charty, je žaloba o náhradu škody podaná na Všeobecný súd, pričom takáto žaloba o náhradu škody predstavuje účinný prostriedok nápravy.
- 95 Z toho vyplýva, že návrh na náhradu škody spôsobenej nedodržaním primeranej lehoty na rozhodnutie Všeobecným súdom nemožno podať priamo na Súdny dvor v rámci odvolania, ale treba ho podať na samotný Všeobecný súd.
- 96 Pokiaľ ide o kritériá, ktoré umožňujú posúdiť, či Všeobecný súd dodržal zásadu primeranej lehoty, treba pripomenúť, že primeranosť lehoty na rozhodnutie sa posudzuje v závislosti od okolností vlastných každej veci, kam patrí aj zložitosť veci a správanie účastníkov konania (pozri najmä rozsudok *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisija*, už citovaný, bod 181 a tam citovanú judikatúru).
- 97 V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že zoznam relevantných kritérií nie je vyčerpávajúci a že posúdenie primeranosti uvedenej lehoty nevyžaduje systematické preskúmanie okolností prípadu vo vzťahu ku každému z nich, pokiaľ sa dĺžka konania javí odôvodnená aspoň vo vzťahu k jednému z nich. Z tohto dôvodu možno zložitosť veci alebo správanie žalobcu, ktoré predstavuje spomaľovanie konania, uznať ako odôvodnenie na prvý pohľad príliš dlhej lehoty (pozri najmä rozsudok *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisija*, už citovaný, bod 182 a tam citovanú judikatúru).
- 98 Pri preskúmaní týchto kritérií treba zohľadniť skutočnosť, že v prípade sporu o existencii porušenia pravidiel hospodárskej súťaže sú základná požiadavka právnej istoty, ktorá musí platiť v prípade hospodárskych subjektov, ako aj cieľ zabezpečiť, aby hospodárska súťaž nebola skreslená na vnútornom trhu, v podstatnom záujme nielen samotného žalobcu a jeho konkurentov, ale takisto aj v záujme tretích osôb, z dôvodu veľkého počtu dotknutých osôb a finančných záujmov, ktoré sú v hre (pozri najmä rozsudok *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisija*, už citovaný, bod 186 a tam citovanú judikatúru).
- 99 Všeobecnému súdu prináleží posúdiť tak vecnú správnosť uvedenej škody, ako aj príčinnú súvislosť medzi touto škodou a neprimeranou dĺžkou sporného súdneho konania tak, že preskúma dôkazy poskytnuté na tento účel.
- 100 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že v prípade žaloby o náhradu škody založenej na porušení článku 47 druhého odseku Charty Všeobecným súdom, ktorý porušil požiadavky súvisiace s dodržaním lehoty na rozhodnutie veci v primeranej lehote, Všeobecnému súdu prináleží v súlade s článkom 340 druhým odsekom ZFEÚ zohľadniť zásady spoločné pre právne poriadky členských štátov, pokiaľ ide o rozhodovanie o žalobách založených na podobných porušeníach. V tomto kontexte musí Všeobecný súd najmä zistiť, či možno identifikovať okrem majetkovej ujmy aj nemajetkovú ujmu, ktorú dotknutý účastník konania utrpel prekročením lehoty, a ktorá by prípadne mala byť predmetom primeranej náhrady.

- 101 Všeobecnému súdu, ktorý je podľa článku 256 ods. 1 ZFEÚ príslušný rozhodovať o takýchto žalobách o náhradu škody, prináleží rozhodovať v inom rozhodovacom zložení, než v ktorom rozhodoval spor, ktorý viedol ku konaniu, ktorého dĺžka je kritizovaná, a uplatniť kritériá uvedené v bodoch 96 až 100 tohto rozsudku.
- 102 Preto treba konštatovať, že dĺžku konania pred Všeobecným súdom, ktorá dosiahla 5 rokov a 9 mesiacov, nemožno odôvodniť žiadnou z okolností veci, ktorá viedla k tomuto sporu.
- 103 Ukazuje sa najmä, že obdobie medzi skončením písomnej časti konania predložením dupliky Komisie vo februári 2007, a otvorením ústnej časti konania v priebehu decembra 2010 trvalo okolo 3 rokov a 10 mesiacov. Dĺžku tohto obdobia nemožno vysvetľovať okolnosťami veci, či už ide zložitosť veci, správanie účastníkov konania alebo výskyt prekážok v konaní.
- 104 Pokiaľ ide o zložitosť veci, z preskúmania žaloby podanej odvolateľkou, ako je zhrnutá v bode 12 tohto rozsudku, vyplýva, že hoci uvedené dôvody vyžadovali dôkladné preskúmanie, stupeň zložitosti uvedených dôvodov nebol osobitne vysoký. A aj keď je pravda, že pätnásť adresátov sporného rozhodnutia podalo na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia, táto okolnosť nemohla brániť tomuto súdu vyhotoviť zhrnutie spisu a pripraviť ústnu časť konania v časovom horizonte kratšom než 3 roky a 10 mesiacov.
- 105 Čo sa týka správania účastníkov konania a prekážok v konaní, je potrebné uviesť, že Všeobecný súd až po skončení uvedeného časového úseku v trvaní 3 rokov a 10 mesiacov prijal v decembri 2010 opatrenie na zabezpečenie priebehu konania tým, že vyzval spoločnosť Kendrion, aby odpovedala na písomnú otázku. Odvolateľka odpovedala na túto otázku 12. januára 2011 v stanovenej lehote, takže jej správanie nemalo žiaden dopad na celkovú dĺžku konania.
- 106 S ohľadom na uvedené skutočnosti treba konštatovať, že konanie na Všeobecnom súde porušilo článok 47 druhý odsek Charty v rozsahu, v akom nedodržalo požiadavky vyplývajúce z dodržania primeranej dĺžky konania, čo predstavuje dostatočne závažné porušenie právnej normy, ktorá priznáva práva jednotlivcom (rozsudok zo 4. júla 2000, Bergaderm a Goupil/Komisia, C-352/98 P, Zb. s. I-5291, bod 42).
- 107 Z úvah uvedených v bodoch 81 až 95 tohto rozsudku však vyplýva, že štvrtý odvolací dôvod treba zamietnuť.
- 108 Z uvedených úvah vyplýva, že žiaden z odvolacím dôvodov uvádzaných odvolateľkou na podporu jej odvolania nemožno prijať, a preto treba odvolanie zamietnuť v celom rozsahu.

O trovách

- 109 Podľa článku 184 ods. 2 rokovacieho poriadku, ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne o trovách konania.
- 110 Podľa článku 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na základe jeho článku 184 ods. 1 na konanie o odvolaní účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazat' odvolateľku na náhradu trov konania a odvolateľka vo svojich dôvodoch nemala úspech, odvolateľka znáša vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania Komisie.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Odvolanie sa zamietá.

2. Kendrion NV znáša trovy tohto odvolacieho konania.

Podpisy